

Fondul de Burse

Ghid de mentorat

Autor: **Ana-Aurelia Băianu**

Editor: **Elena Racu**

O publicație a **Fundației Comunitare Iași**

Cuprins

Introducere	4
1. Ce este mentoratul.....	9
1.1. Definiția	9
1.2. Tipologii de donatori/ mentori în cadrul Fondului de Burse.....	10
2. Cunoașterea bursierului	17
2.1. Nevoile și așteptările bursierului	18
2.2. Înțelegerea contextului bursierului	24
2.2.1. Familial	25
2.2.2. Școlar.....	26
2.2.3. Planurile de viitor	27
2.3. În ce zone are tânăra nevoia de suport	29
3. Cunoașterea donatorului.....	31
3.1. Așteptările și nevoile donatorului	32
3.2. Care este scopul mentoratului pentru donator?	35
3.3. Sfaturi pentru echilibrarea situației	37
3.4. Care sunt competențele donatorului.....	39
3.5. Întrebări și temeri frecvente	42
4. Tehnici de lucru cu bursierul	50
5. Evaluarea experienței de mentorat	51

Introducere

Ca parte a unei comunități, am ales să vorbesc mereu despre NOI și despre MINE, chiar dacă ani de-a rândul am fost învățată să mă plâng despre EI. Din momentul în care poziția mea, chiar și la nivel de limbaj, s-a schimbat, am început să fiu activă, implicată și cuprinsă de emoții pe care altfel nu le-aș fi putut simți.

Copiii susținuți prin Fondul de Burse sunt ai mei, mă bucur pentru rezultatele lor, multe mi le atribui și mă simt responsabilă pentru ceea ce vor face ei mai departe.

Donatorii sunt ai mei și vibrez alături de ei de fiecare dată când au o frământare și sunt mândră că ei pot! Acțiunile Fundației Comunitare au devenit o poveste personală, o parte din viața mea și din dezvoltarea mea ca om ce trăiește conștient fiecare zi a vieții sale.

Mărturisesc binecuvântarea pe care am primit-o lucrând psihoterapeutic cu bursierii și cu donatorii, căci am fost atât de aproape de esența acestui proiect comunitar cum nimeni altcineva nu va putea fi vreodată.

Frânturi din gândurile noastre ce au apărut în cadrul ședințelor vi le împărtășesc și dumneavoastră prin acest ghid. Intenția mea este aceea de a vă ajuta să învățați și să

Înțelegeți relația dintre Bursier și Donator. Ea este la fel de specială cum e aceea dintre părinte și copil, educator și elev, prieten - grup de prieteni, parteneri de afaceri sau de cuplu. Folosiți aceste experiențe și dezvăluiri, bucurați-vă de fiecare moment în care sunteți împreună căci e aducător de iubire, de pace și de împlinire!

*Cu o deosebită admirație față de dumneavoastră, dragi mentori, **Ana-Aurelia Băianu**, specialist psihoterapeut, cabinet Willing*

Despre Fundația Comunitară Iași

Ne propunem să activăm spiritul comunitar și să stimulăm inițiativa locală. Lucrăm cu companii și donatori individuali, împreună cu care investim pentru transformarea Iașului într-un oraș în care să fim mândri că locuim.

Scopul nostru este să construim într-o manieră durabilă un viitor mai bun al Iașului și întregii regiuni, prin încurajarea bucuriei actului de a dona.

Administrând profesionist și transparent donațiile primite de la ieșeni, ne asigurăm de îndeplinirea obiectivelor donatorilor, oferind, astfel, membrilor comunității oportunități concrete de a participa, de a cataliza cele mai bune idei și de a sprijini programe de calitate.

În 2012 și 2013 am finanțat implementarea a 50 de proiecte locale pe domenii precum democrație și participare publică, protecția mediului, educație, incluziune socială, sănătate, cultură, artă sau sport. Am oferit 58 burse pentru elevi cu performanțe școlare și extrașcolare deosebite. Am

implicat 1876 de donatori individuali și 57 de companii în programe pentru dezvoltarea comunității, mobilizând împreună cu aceștia 251.000 RON. Valoarea investiției în comunitate din această perioadă a fost de 224.000 RON.

Prin fondurile pe care le punem la dispoziție, dorim să încurajăm implicarea activă a ieșenilor pentru dezvoltarea unei comunități în care să trăiască așa cum își doresc. Oferim micro-finanțare și asistență tehnică pentru grupuri locale de inițiativă și organizații neguvernamentale mici, dar și burse pentru tineri remarcabili.

Fondurile sunt constituite prin donații și sponsorizări oferite de ieșeni în cadrul evenimentelor sau campaniilor organizate de fundație și sunt alocate printr-un proces transparent de decizie, de către comitetele de jurizare ale proiectelor propuse spre finanțare.

Prin Fondul de Burse încurajăm performanța școlară și extrașcolară a elevilor. Totodată, dorim să promovăm elitele generațiilor viitoare și să le oferim susținere și încredere în drumul pe care l-au ales. Considerăm că tinerii sunt o valoare importantă a orașului nostru, membri ai

comunității care pot influența pozitiv, atât în prezent, cât și în viitor, comunitatea din care fac parte.

Oferim două tipuri de burse, bursă de merit și bursă de performanță, fiecare având o valoare de 2.000 lei.

Încă din primul an în care s-a derulat Fondul de Burse, bursierii au simțit nevoia unei conexiuni umane cu donatorii. În scurt timp și donatorii au exprimat dorința de a se întâlni cu tinerii pe care îi susțin pentru a-i cunoaște mai bine și pentru a le împărtăși din experiențele lor.

Răspunzând deopotrivă nevoilor bursierilor și donatorilor, Fondul de Burse a inclus componenta mentoratului pentru a facilita creșterea profundă a tuturor celor implicați în program. A oferi o viziune asupra vieții este o investiție umană care nu își pierde valoarea indiferent de trecerea timpului.

Mulțumim Anei-Aurelia Băianu pentru elaborarea acestui ghid și implicarea sa în dezvoltarea dimensiunii mentoratului, ca parte integrată a programului Fondului de Burse.

1. Ce este mentoratul

1.1. Definiția

Prin Fondul de Burse încurajăm continuarea studiilor pre-universitate, susținem performanța școlară, extrașcolară, dar și dezvoltarea personală și profesională a elevilor. Un asemenea rol asumat atât de către Fundația Comunitară Iași, cât și de donatorii Fondului, nu presupune doar oferirea unui sume de bani care să-i ajute pe tineri să fructifice oportunitățile pe care le întâlnesc. Un aspect foarte important în dezvoltarea unui tânăr constă în sprijinul moral pe care-l primește. Susținerea primită de la alte persoane oferă încredere și crește stima de sine, calități care nu pot fi dezvoltate doar prin bani. Pe lângă sprijinul financiar, elevii pot găsi în donatori și un mentor, un prieten care poate împărtăși din experiența sa pentru a-l ajuta pe tânăr să se descopere pe el mai bine.

Rolul mentoratului este de a sprijini și de a încuraja oamenii să își gestioneze propriul proces de învățare, în sensul în care acesta poate maximiza potențialul lor, să le dezvolte competențele, să atingă performanțe reale și să îi ajute să devină persoana care își doresc să fie.

Mentoratul este un instrument puternic în dezvoltarea personală. Este un mod eficient de a ajuta oamenii să progreseze în carieră. Acesta este un parteneriat între două persoane (mentor și ucenic) care, de obicei, lucrează într-un domeniu similar sau împart experiențe similare. Este o relație bazată pe încredere și respect reciproc.¹

Pentru a facilita relații productive de mentorat între bursierii și donatorii Fondului de Burse, am implementat proiectul „Mentorat pentru performanță” care urmărește realizarea acestui ghid de mentorat. Un specialist pe psihoterapie și dezvoltare personală, Ana Aurelia Băianu de la cabinetul Willing, s-a întâlnit și a lucrat cu 28 de bursieri și 24 de donatori ai Fondului de Burse pentru a le identifica nevoile și așteptările legate de relațiile dintre ei. Ceea ce ea a extras în urma ședințelor de psihoterapie este expus în acest ghid.

1.2. Tipologii de donatori/ mentori în cadrul Fondului de Burse

Uneori se folosește titlul de Donator, iar alteori cel de Mentor, denumind în realitate una și aceeași persoană ori

¹ Manual de mentorship pentru femeile antreprenor, p. 46

poziție. În activitățile de consiliere de grup am identificat aceleași oscilări și dificultăți în a alege care caracteristici sunt mai la îndemână și care îl vor caracteriza mai bine pe adultul implicat.

Există o perspectivă a bursierului care se construiește pe baza așteptărilor sale în ceea ce îl privește pe cel împreună cu care va construi o relație nouă și specială. Se presupune că donatorul va fi un susținător financiar, un prieten, o persoană apropiată, caldă și zâmbitoare, empatică, asemenea unui părinte sau unui frate mai mare. În același timp există așteptări legate de comportament care trebuie să fie colaborativ și încurajator, motivant, plin de compasiune, matur, un comportament bazat pe ajutor, raportat la realitatea bursierului și care să sporească sentimentul de încredere în propria persoană. Ceea ce stă la baza relației bursier-donator din punctul de vedere al bursierului este raportul de încredere reciprocă și egalitate. Mulți dintre tineri își exprimă dorința unei adresări la persoana a doua singular pentru o mai bună apropiere și o mai mare intimitate.

O altă perspectivă asupra donatorului se naște din așteptările create și formulate de către donatorul însuși. Majoritatea participanților la acest proiect au dat dovadă de multă punctualitate și pragmatism, manifestând un spirit

antreprenorial și o evidentă atitudine de superioritate față de bursier. Ei se situează deseori pe poziția părintelui față de copilul său ori a profesorului față de elev. Donatorii se așteaptă de la ei înșiși să îi învețe, să îi formeze și să îi influențeze pe bursieri. O mică parte exprimă dorința de a cultiva o relație de durată și care să aibă o solidă componentă emoțională. Oricare ar fi direcția de urmat, este nevoie ca donatorul să conștientizeze și să își asume propria încadrare în una dintre tipologiile pe care urmează a vi le prezenta în continuare. Doar astfel se vor putea atinge obiectivele propuse inițial în cadrul deosebit al acestei relații.

Putem vorbi despre trei tipologii sau roluri pe care persoanele adulte implicate în acest proiect le pot adopta:

a) Donatorul

Așa cum spune și definiția, un donator este o persoana care dă ceva, de obicei cuantificabil, observabil și măsurabil. Există donatori care aleg să dea o sumă de bani stabilită de comun acord și care vor ști în orice moment în ce direcție vor fi investite sumele alocate de ei. În același timp, există persoane care aleg să ofere produse ori servicii din aria lor de competențe (*spre exemplu, un donator oferă*

meditații la matematică) și adaptate nevoilor reale ale bursierului. Un antrenor de scrimă poate fi donatorul unui tânăr care se pregătește în direcția aceasta lucrând cu el după un program, fără să perceapă taxa de antrenament și investind propria energie, timp și pricepere pentru a-l ajuta pe tânăr să fie bine pregătit în vederea competițiilor.

b) Mentorul

Este persoana care merge doar în direcția sprijinului, a interacțiunii cu scopul formării profesionale sau al dezvoltării personale. În această categorie intră cei care lucrează într-o companie ce susține bursa financiară în

numele angajaților săi. Probabil că aceasta se prezintă ca o relație ideală căci scade presiunea îndatoririi bursierului prin faptul că cineva îi dă lunar o sumă de bani, aspect care facilitează calea către o atitudine deschisă și interesată cultural, spiritual, ca evoluție personală etc. Am identificat însă și riscul de a avea mentori foarte puțin implicați și care nu reușesc să își asume întreaga responsabilitate atâta vreme cât nu au nici un fel de contribuție financiară. Tocmai de aceea este nevoie de o analiză profundă a caracteristicilor personale. Cum funcționez eu, donatorul, cel mai bine? Dacă aleg să fiu o persoană eminentement Mentor, voi avea parte de o maximă concentrare deoarece sunt degrevat balanței de putere asigurată prin bani? Nu plătesc, atunci suntem egali (eu și bursierul)? Sau descopăr despre mine că atunci când nu plătesc sau plătește altcineva în locul meu, eu ca și Donator sunt dezinteresat?

c) Donatorul - Mentor

Această tipologie este cea vizată inițial în cadrul proiectului și cea care a permis desprinderea categoriilor anterioare. E un model ideal și în același timp dificil de îndeplinit. Persoana care se încadrează aici oferă sprijin financiar prin sume fixe și în același timp construiește și

menține o relație de mentorat cu bursierul. În acest caz mentoratul cunoaște presiunea recompensei atât către bursier, cât și spre donator, denumită în întâlnirile noastre *răsplată, recunoaștere sau apreciere*. Tocmai aici intervine dificultatea construirii rapoartelor dintre cei doi. Adultul exprimă așteptări clare și înalte, motivat fiind de faptul că a contribuit cu bani la educația tânărului. El spune adesea că vrea să vadă rezultate concrete ce îi pot demonstra că banii săi au ajutat în mod real și că au fost folosiți întocmai așa cum i s-a promis. Bursierul care primește sumele destinate proiectelor sale se vede dator și îndatorat să justifice acțiunile sale și mărturisește o mare presiune asupra actelor proprii. „A nu dezamăgi donatorul” apare ca un leitmotiv în declarațiile elevilor.

Pe de altă parte, experiența ne demonstrează că mijlocirea financiară implică mult mai mult ambele părți și le motivează spre a fi corecte, sincere, punctuale și, mai ales, interesate. Actele ce trebuie semnate și bonurile justificative pentru cheltuirea banilor sunt mijloace care dau legitimitate relației bursier - donator, care impun respectul între părți și interacțiuni dese și susținute de un conținut real și valoros. Un aspect izbitor și deosebit de important este faptul că în întâlnirile cu bursierii a apărut o singură dată ideea de

donator ca și furnizor de resurse financiare. Ponderea majoritară este reprezentată de așteptări de mentorat și parentaj, de susținere și încredere. Aceasta ne arată că tinerii pun un accent mult mai mare pe relația umană și pe cea profesională în comparație cu ajutorul financiar primit.

Spre exemplu, o tânără mărturisește că este profund recunoașcătoare donatorului său pentru banii pe care îi primește de la acesta lunar, că și-ar dori din inimă să îl poată privi în ochi pentru a-i mulțumi și povesti cât de mult înseamnă această sumă pentru ea căci poate plăti abonamentul la mijloacele de transport în comun pentru a ajunge la școala din Iași (ea locuind în mediul rural). Înainte de a beneficia de această bursă era nevoită să se urce în orice mașină ce oprea pe drum, supunându-se astfel zilnic riscului de a-și pierde viața ori integritatea fizică. În același timp e foarte tristă și împovărată de faptul că mentorul său nu îi răspunde la e-mailuri și nu se oprește pentru a o vizita mai des, deși a aflat că trece periodic prin satul în care locuiește împreună cu părinții. Iată cum ambele roluri, donator și mentor, au o însemnătate deosebită pentru această domnișoară.

2. Cunoașterea bursierului

Fiecare relație pe care o avem este unică deoarece persoanele implicate au caracteristicile lor ce le diferențiază de ceilalți. Pentru a interacționa într-un mod constructiv și confortabil cu bursierul/ bursierii dumneavoastră este necesară o bună și profundă intercunoaștere. O poziție incorectă este aceea în care îi denumim pe toți „copii, elevi, adolescenți, persoane în nevoie, defavorizați, eminenți, geniali etc”. A eticheta în avans o persoană pe care urmează să o întâlnim ne creează așteptări și ne blochează vederea unor aspecte inedite pe care acel tânăr le va aduce relației donator - bursier. Tocmai de aceea vă invităm să adoptați poziția de non-expert, necunoscător astfel încât să puteți explora și descoperi fațete ale unei persoane ce se află în plină dezvoltare și construire a identității de sine.

2.1. Nevoile și așteptările bursierului

Înainte de a parcurge paragraful care urmează este nevoie să înțelegeți faptul că atât nevoile unei persoane, cât și așteptările sale sunt aspecte particulare, chiar intime, care țin de fiecare om în parte. Există o serie de **nevoi de bază pe care le are orice ființa umană**. Printre acestea enumerăm:

Nevoi de subzistență: adăpost, aer, apă, atingere, hrană, mișcare, odihnă, protecție față de entități care periclitează viața (virusi, bacterii, insecte, animale de pradă);

Autonomie: de a ne alege visele, obiectivele, valorile și de a ne alege un plan pentru îndeplinirea viselor, obiectivelor, valorilor personale;

Integritate: autenticitate, creativitate, respect de sine, sens;

Comuniune spirituală: frumusețe, armonie, inspirație, ordine, pace;

Interdependență: acceptare, apreciere, apropiere, asigurare, căldură, comuniune, considerație, contribuție la îmbogățirea vieții, empatie, iubire, încredere, înțelegere, onestitate, respect, siguranță emoțională, sprijin;

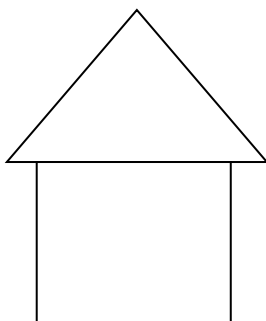
Celebrare: a genezei vieții și a viselor îndeplinite, a pierderilor, distracție, joc, râs.

Pornind de la premisa că bursierul dumneavoastră prezintă toate aceste nevoi de bază, aveți acum repere importante care să vă ghideze în construirea unei relații bazate în special pe respect și pe delimitarea spațiului personal, cu atât mai mult cu cât și donatorul însuși prezintă exact aceleași nevoi.

Aprofundarea apare în momentul în care ne referim strict la o relație sau la un moment al existenței noastre. *Spre exemplu, în relația bursier - donator, bursierul (poate conștient, poate inconștient) urmărește să își satisfacă nevoia de siguranță emoțională și pe aceea de căldură. El nu mărturisește intenția sa, însă acțiunile sale îl fac să se raporteze la donator ca la un părinte. Donatorul interpretează aceste comportamente ca fiind mult prea intruzive și apropiate și ca invadându-i spațiul personal, iar drept urmare alege să se retragă și să minimalizeze interacțiunile. Relația devine una disfuncțională deoarece fiecare vine cu interpretări personale și cu nevoi proprii de îndeplinit.*

Donatorul poate intui nevoile și așteptările bursierului, este indicat să facă acest lucru (proces pe care l-am derulat în cadrul întâlnirilor de grup cu donatorii), însă varianta corectă și sănătoasă este aceea în care îl invităm pe bursier să le descopere și comunice. Cum putem face acest lucru?

Bursierul își identifică nevoile în relația cu donatorul (folosind chiar lista pe care am prezentat-o mai sus cu nevoile de bază ale fiecărei persoane). Folosim desenul „Casa nevoilor mele” în relația donator - bursier și pe fiecare latură a acestei case desenate, bursierul își va nota o nevoie a sa. După ce acestea vor fi notate, se vor adresa întrebările: Ce se află la baza relației? Dar care sunt stâlpii de susținere? Ce nevoie a mea ar completa această relație? Care două nevoi o vor proteja de eventuale eșecuri, irealizări sau conflicte?

Urmează o discuție liberă în cadrul căreia cei doi vor povesti despre ce semnificație au aceste nevoi pentru bursier și cum se așteaptă el să fie îndeplinite. Donatorul poate fi extrem de curios, însă nonjudecativ. O persoană curioasă e o persoană interesată și care se apleacă deja spre celălalt cu intenția de a-l ajuta să își îndeplinească nevoile. A ne lua notițe precum un jurnalist în timpul discuției este binevenit deoarece putem reveni asupra gândurilor și putem cere oricând clarificări.

Mulți dintre donatori vor cădea în capcană și vor trăi iluzia că stă în puterea/ datoria lor să satisfacă aceste nevoi ale bursierului. Vă reamintim că nu este vorba despre obligația dumneavoastră ca adult și ca mentor și că **RELAȚIA** va satisface nevoile identificate.

Spre exemplu, un bursier așază pe una dintre laturi nevoia de râs, iar donatorul se poate gândi în mod incorect că va fi nevoit să învețe cât mai multe glume, să le aducă sub forma de notițe în telefon ori pe un carnețel, să fie cât mai spontan și mai spiritual. Atitudinea corectă se naște din înțelegerea nevoii de râs care urmează a fi satisfăcute în cadrul relației și astfel se poate relaxa, îi va îngădui bursierului să glumească și să construiască împreună o relație bazată pe umor.

În ceea ce privește așteptările bursierilor, acestea sunt formulate în raport cu donatorul, cu ei înșiși și cu relația ce urmează a fi construită. Există și așteptări care privesc Fondul de Burse, însă acestea nu fac obiectul prezentului ghid.

Așteptările legate de donator privesc rolurile pe care acesta să le îndeplinească în relație (furnizor financiar, profesor, părinte, prieten, frate mai mare), de caracteristicile pe care să le activeze (bun, empatic, înțelegător, darnic, motivant, sincer, vesel) și de acțiunile sale („să îmi răspundă la e-mail”, „să mă sune la telefon”, „să mă ajute să îmi stabilesc obiectivele etc.”).

Mai puține așteptări am identificat în ceea ce privește propria persoană a bursierului, fapt care îl punem pe seama educației tradiționaliste desfășurate de către școala românească. Încurajăm de fiecare dată tinerii să enunțe așteptări de orice fel cu multă încredere deoarece considerăm că în momentul în care acestea sunt formulate sporesc șansele unui viitor construit după modul nostru de a vedea și înțelege viața. Printre așteptările formulate de către bursieri se enumeră aceea de a se ridica la nivelul așteptărilor donatorului și de a face performanță.

Așteptările care privesc relația cu donatorul se concentrează în jurul nevoii de siguranță (în spiritul protecției fizice și emoționale) și de comunicare. Într-un procent de 100% bursierii exprimă așteptarea de a comunica frecvent și intens (în sensul conținutului) cu donatorul lor, însă întotdeauna plasează aceasta spre îndeplinire în sarcina adultului.

Pentru a vă familiariza cu așteptările bursierului aveți șansa să formulați întrebări deschise care să vizeze categoriile pe care vi le-am prezentat mai sus. Prin întrebare deschisă înțelegem o formulare care permite un răspuns amplu. „Cum îți dorești tu să se comporte Donatorul în relație cu tine?”. La polul opus se află întrebările închise care solicită răspunsuri de tipul DA/ NU „Vrei ca Donatorul să fie un părinte pentru tine?”

2.2. Înțelegerea contextului bursierului

Atunci când urmează să stabilim o relație cu Bursierul este impetuos necesar să ne familiarizăm cu persoana sa, cu mediul din care provine (familiar și școlar) și cu educația pe care o primește sau și-ar dori să o primească în continuare. Ereditatea, mediul și educația sunt cei trei factori definitorii

pentru conturarea adultului care va deveni. Oamenii de știință nu au reușit până în momentul de față să stabilească ponderea fiecăruia dintre cei trei ca influență în dezvoltarea individului. Tocmai de aceea considerăm că ei sunt în egală măsură importanți și că merită toată atenția noastră.

A obține cât mai multe informații despre contextul în care își trăiește viața un tânăr înseamnă a ne racorda la realitatea lui și a-i accepta cu mai multa lejeritate nevoile.

2.2.1. Familial

Contextul familial vizează spațiul în care acesta locuiește, membrii familiei din care face parte și relațiile dintre aceștia. Spațiul în care o ființă omenească își desfășoară activitățile și își trăiește viața poartă denumirea în psihologie de spațiu identitar tocmai pentru a sublinia maxima importanță pe care un ansamblu de locuit o are în formarea identității unei persoane. Poate fi vorba de o casă, de un apartament, o cameră, un colț dintr-o cameră sau de un pat. E important dacă tânărul are un spațiu doar pentru el sau este nevoit să îl împartă. Cu cine împarte el camera? Cum îl face să se simtă acest lucru?

E important de știut despre componența familiei și despre relația maritală a părinților. Cu cine locuiește el/ ea în

prezent? Are frați sau surori? Ce fac ceilalți membri? În cadrul unei ședințe de consiliere se poate construi o genogramă, un instrument folosit în psihoterapie cu ajutorul căruia identificăm componența unei familii, cât și relațiile dintre membrii acesteia. Pe lângă avantajul apropierii față de bursier, o bună cunoaștere a familiei acestuia oferă ambelor părți sentimentul de siguranță, pentru bursier prin faptul că părinții lui pot întâlni donatorul și pot stabili o relație cu acesta, iar pentru donator că are șansa de a stabili cu adulții familiei termenii și limitele confortabile pentru toată lumea ale relației de mentorat. Tocmai de aceea vă recomandăm vizite la domiciliu sau cel puțin o întâlnire pe un teritoriu neutru măcar cu unul dintre părinții bursierului.

2.2.2. Școlar

Educația reprezintă un alt factor esențial în formarea tânărului și, pentru că cea mai mare parte a educației se desfășoară în cadrul instituționalizat al școlii, donatorul e îndreptățit să ia legătura cu dirigințele și cu alți profesori reprezentativi pentru bursier. Din interacțiunile pe care le-am avut cu bursierii în cadrul ședințelor de consiliere putem împărtăși faptul că acești tineri au relații extrem de apropiate cu diriginții, mulți dintre ei considerându-i ca fiind la fel de

importanți ca și părinții lor. *Un diriginte implicat s-a oferit să găzduiască în propria locuință un copil cu resurse financiare limitate și provenind din mediul rural, tot dirigintele este cel care păstrează relația cu Fundația Comunitară ori cu Donatorul. Fiind mai aproape de mediul școlar al bursierului îi veți înțelege atât relațiile pe care le are cu cei de aceeași vârstă cu el, cât și sensul performanțelor ce l-au recomandat pentru această bursa. Un Donator mărturisește faptul că o vizită în atelierul de lucru ale bursierei sale l-a făcut să înțeleagă cât de important era ajutorul său financiar căci tânăra putea de acum să își procure pânze și coli de pictură de o calitate net superioară și astfel lucrările sale artistice au fost înscrise în concursuri peste hotare. În același timp, vizita Donatorului în atelier a fost un excelent prilej pentru ca acesta să își exprime laudele, aprecierile față de lucrările fetei, fapt care a ajutat-o pe aceasta să aibă mult mai multă încredere în propriile capacități și a condus la o stimă de sine ridicată.*

2.2.3. Planurile de viitor

Atunci când vine vorba despre planuri de viitor vă invităm să vă mențineți focalizarea asupra bursierului. Există marea tentație de a auzi fără a înțelege și fără a respecta

alegerile și visele unui tânăr cu vârsta cuprinsă între 13 și 20 de ani. Argumentele care stau la bază sunt că nu are suficientă experiență și se pleacă de la premisa că este insuficient dezvoltat pentru a ști cu adevărat ceea ce i se potrivește. Pentru a evita efectuarea unor alegeri ori planuri de viitor de către dumneavoastră înșivă parcurgeți lista nevoilor de bază ale fiecărei persoane și veți găsi acolo menționată nevoia de a construi propriile planuri de viitor!

Acestea privesc atât cariera, cât și construirea unui scenariu de viață (cu cine și când ne vom căsători, câți copii vom avea, unde vom locui, unde vom trăi, ce bunuri vom achiziționa, unde ne vom petrece vacanțele).

2.3. În ce zone are tânărul nevoia de suport

Cea mai onestă poziție este cea a necunoscătorului, poziție care vă va permite interogarea bursierului. Vă sugerăm să vă folosiți de întrebările care urmează pentru a identifica zonele în care tânărul are nevoie de susținere.

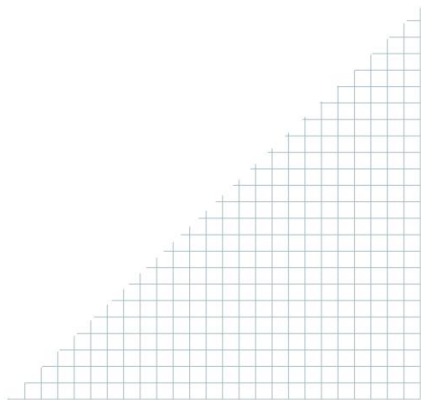
- În ce arie a vieții tale ți-ar plăcea să primești ajutor din partea mea?
- Cum ai vrea să te ajut?
- Și cu ce anume?
- Cum vei ști că ai primit sprijinul de care aveai nevoie?
- Cine te mai ajută?
- În ce mod?
- Unde crezi că ai nevoie de îmbunătățiri?
- Care parte a vieții sau a ființei tale are nevoie de îmbunătățiri?
- Există o sursă sau o persoană ce are posibilitatea să vină în întâmpinarea nevoii tale?
- Eu cred că tu ai nevoie de/să...
- Ce părere ai despre aceasta?
- Ce altceva?
- Mie mi-ar plăcea ca eu, în calitate de donator al tău să.....

- Ce părere ai despre intenția mea?
- Cum ar fi bine să se desfășoare colaborarea noastră astfel încât nevoia ta de sprijin să fie îndeplinită prin aceste interacțiuni ale noastre ca donator - bursier?

3. Cunoașterea donatorului

Atunci când ne referim la cunoașterea donatorului vorbim, de fapt, despre autocunoașterea donatorului. Acest lucru este posibil prin ședințe de psihoterapie ori participând la grupuri de dezvoltare personală, dar există și o serie de instrumente psihologice care pot grăbi procesul cunoașterii de sine. În orice relație ne-am angaja e nevoie să păstrăm în minte că avem partea noastră de responsabilitate în ceea ce privește bunul mers al interacțiunilor. Singura variabilă controlabilă în relația donator - bursier este aceea reprezentată de către tine, Donatorule! Orice dorințe legate de schimbarea bursierului sunt irealiste și lipsite de respect dacă ar fi să judecăm în termeni de etică. Doar tu ești stăpân și responsabil pentru modul în care te manifesti în relație, de mesaje (constructive ori toxice) pe care le transmiți interlocutorului. Tocmai de aceea este vital ca în orice relație pe care o inițiezi să începi prin a te cunoaște pe tine însuși, ceea ce va spori șansele ca Tu să ai parte de interacțiuni satisfăcătoare și pline de eleganță.

3.1. Așteptările și nevoile donatorului

Atâta vreme cât ești o ființă umană, nevoile tale de bază sunt aceleași cu cele pe care le-am enumerat în capitolul destinat bursierului. E în regulă să îți îngădui adăugarea unor nevoi noi care probabil aparțin stadiului de adult, carierei tale ori statutului marital. Spre deosebire de copil, la tine va fi mai dificil să intri în contact cu propriile nevoi, cu sinceritate și disponibilitatea de a-ți asuma realitatea. Este firesc să fie așa câtă vreme adulții au un dezvoltat simț al ridicolului și deoarece au exersat îndelung ignorarea și ascunderea nevoilor chiar și față de propria persoană. Pentru a-ți identifica nevoile te invităm:

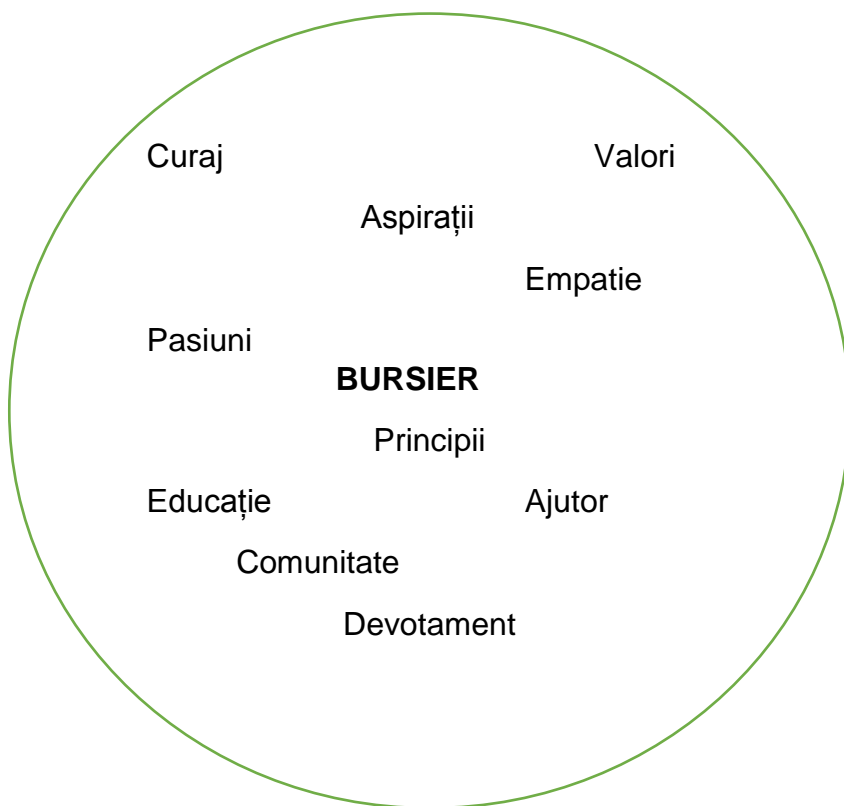
- Să observi ceva ce faci în relație cu bursierul sau ceva ce ți-ai dori foarte mult să faci.
- Vizualizează acțiunile tale până în cel mai mic detaliu.
- Ce faci de fapt?
- Ce nevoie îți satisfaci prin acea acțiune?
- Noteaz-o!
- Ce nevoie se ascunde în spatele nevoii de a.... (cea pe care ai notat-o mai devreme)?
- Ce nevoie se ascunde și în spatele acestei nevoi?
- Poți continua până când mintea ta îți transmite că ai ajuns acolo unde trebuie, la nevoia ta cea mai

profundă în situația dată. Este important ca să îți notezi nevoile ce ies, una câte una, la suprafață.

- Ce alte modalități de satisfacere a acestei nevoi am? (în afară de comportamentul pe care l-am identificat mai devreme).
- În același timp e indicat să te oprești la un moment dat căci vei ajunge inevitabil la nevoia de a fi iubit (experiența noastră spune că este esența tuturor nevoilor noastre). Reluând, identifică acea nevoie care, odată denumită și scrisă, face mintea ta să strige BINGO! Este un proces intim, confidențial, pe care nu e nevoie și poate nici constructiv să îl împărtășești cuiva. Dar a fi sincer cu tine și a intra în contact cu nevoia ta cea mai profundă și cea mai ascunsă te va ajuta enorm să înțelegi și să te înțelegi, să acționezi într-un mod constructiv în relația cu bursierul tău.

Așteptările donatorului au fost extrase din întâlnirile de grup și am reușit, lucrând în echipă, să organizăm câteva categorii: așteptări legate de persoana bursierului, de relația donator - bursier, de comunitate, de propria persoană, de Fundația Comunitară Iași. Am creat împreună o hartă mentală a noțiunii de Bursier și astfel am reușit să identificăm

așteptările fiecăruia în cadrul acestui program. A denumi toate așteptările pe care un donator le are este o parte esențială în procesul de identificare a scopului personal pe care donatorul îl are și de cele mai multe ori îl păstrează ascuns. Vă încurajăm să așterneți pe o foaie toate cuvintele care vă vin în minte legate de relația cu bursierul, precum în exemplul care urmează. Acest exercițiu vă va ajuta în identificarea așteptărilor voastre.

3.2. Care este scopul mentoratului pentru donator?

O dată identificate, denumite și notate așteptările donatorului și realizată împărțirea pe categorii este mult mai ușor să identificăm scopul personal pe care fiecare dintre mentori îl urmărește în cadrul dezvoltării acestei relații. Astfel încât relația donator - bursier să funcționeze la parametri ce țin de eficiență, de sănătate și de etica relațională este nevoie să aducem aceste scopuri în nivel conștient și să ni le asumăm. Oricât de abstract sau de imoral ar suna ele, imediat ce sunt conștientizate și formulate cu glas tare își pierd din legitimitate și permit unora noi să le ia locul.

Toți mentorii implicați în ședințele individuale ori de grup au formulat scopul relației aplecându-se asupra bursierului. Spre exemplu, ei au spus: scopul este ca bursierul să aibă un drum ascendent în viață, să se bucure de sprijin, ca bursierul să învețe de la mine ceva util, să scape de grija financiară și astfel să se poată concentra asupra învățatului etc. Atunci când sunt invitați să formuleze scopul la persoana întâi singular, adică să își întoarcă privirea către propria persoană, multora dintre ei le vine pe buze cuvântul altruism sau sintagma „să aduc un plus de valoare comunității din care fac parte”.

Explorarea în intimitatea propriei persoane va ajuta la formularea scopului acestei relații având în centru folosirea cuvântului EU. Iată câteva dintre scopurile donatorilor: manifestarea abilităților de lider în comunitate, de deschizător și inițiator de drumuri, nevoia de a retrăi descărcări de adrenalină prin alăturarea la experiențe adolescente, creșterea stimei de sine prin oferirea exemplului, a învăța ceva de la bursier (cum să fiu descurcăreț ca el, cum să mă implic în mai multe proiecte și acte de voluntariat), le împărtășesc și altora despre greutățile copilăriei mele.

Situația ideală este aceea în care donatorul își clarifică încă de la început scopul și verifică mai apoi posibilitățile reale ca acest scop să fie îndeplinit. Orice ne propunem este legitim atâta vreme cât respectă relația și persoana celuilalt, cât se încadrează în normele legale și morale, cât este declarat în mod deschis și sincer către bursier și comunitate.

Spre exemplu, un donator a descris propriul scop al mentoratului ca fiind acela de a deschide noi drumuri de implicare socială, căi de urmat de către ceilalți, fie ei colegi, rude sau prieteni. Pentru a convinge oamenii despre noblețea și utilitatea unui demers e nevoie să fii tu însuși implicat, cu alte cuvinte doar prin puterea exemplului

personal vei reuși să schimbi mentalitatea și comportamentul persoanelor din societatea noastră. Este vorba despre un leadership numit, asumat și desfășurat în deplină conștiință și pus atât în slujba propriei stime de sine, cât și în cea a comunității.

3.3. Sfaturi pentru echilibrarea situației

Mulți dintre donatori și bursieri se întrebă ce este de făcut în situația în care identifică o incompatibilitate între ei. Din punct de vedere normativ se impune adăugarea unei clauze în contract astfel încât să fie realizabilă inter-schimbarea părților. O altă sugestie venită din partea donatorilor este aceea de a organiza cât mai multe întâlniri comune, oferind bursierilor posibilitatea de a „migra” de la un mentor la altul în funcție de interesele sale de moment. Din punct de vedere psihologic este recomandat să lucrăm/explorăm într-o relație care nu ne satisface. Această cale va produce dezvoltare ambelor părți și va aduce cu siguranță mai multe satisfacții atunci când va deveni o relație armonioasă și plăcută.

lată câteva întrebări la care răspunzând vom putea identifica atât sursa dezechilibrului din relație, cât și căi optime de rezolvare:

- Ce anume mă deranjează?
- Ce mă deranjează de fapt?
- Cum mi-am imaginat că va fi această relație?
- Cum este ea în realitate?
- Ce m-ar bucura în această relație?
- Ce nevoi ale mele mi-ar plăcea să fie îndeplinite?
- Ce nevoi ale mele sunt deja îndeplinite?
- Ce anume din comportamentul celuilalt îmi provoacă furie sau o anumită tensiune?
- Cum se aseamănă acest sentiment cu ceva ce eu însumi/ înșami fac?
- Ce parte din mine este oglindită/ se regăsește în comportamentul celuilalt și care îmi provoacă disconfort?
- Cu ce scop îmi este dezvăluită această parte a mea?
- Cine mai face așa?
- Ce voi putea face astfel încât să aduc schimbare în propria persoană?

- Cum mă voi poziționa față de interlocutorul meu atunci când voi simți altceva în afară de furie/ tristețe, frustrare/ milă?

În același timp există relații care, oricât de mult ne-am strădui, nu par să funcționeze în parametri confortabili. Dacă relația respectivă ne înfrânează și ne creează un permanent disconfort atunci e denumită toxică și trebuie să renunțăm la ea. Oricâte remușcări am avea se impune ca mai întâi să ne protejăm propria persoană și, mai apoi, pe ceilalți!

3.4. Care sunt competențele donatorului - conform cunoștințelor dobândite prin școală, muncă, experiență de viață etc.

Un bun mentor este o persoană capabilă să comunice empatic. Pentru a însoți un tânăr în devenire și pentru a-l călăuzi este extrem de important să știi cum să îi fii alături înțelegându-i acțiunile, sentimentele, nevoile și visele.

Mulți donatori se întreabă despre poziția corectă și morală pe care să o adopte atunci când bursierul lor îi anunță că dorește să urmeze un drum, iar ei ca donatori nu sunt de acord cu varianta aleasă de tânăr. Întorcându-ne la

ideea de mentor asumat și respectuos este deopotrivă în regulă să te retragi afirmându-ți dezacordul și argumentându-l (așa ceva contravine credințelor mele pentru că... și aleg să nu te însoțesc pe acest drum, însă continui să te respect și să te apreciez pentru ceea ce faci) sau să îți exprimi părerea (chiar dacă nu sunt de acord cu tine și consider că...) și să continui să îi oferi sprijinul tău necondiționat, cu încredere că va găsi cele mai bune soluții. Ești îndreptățit ca de pe poziția de mentor să îi expui bursierului multiplele variante pe care tu le imaginezi, însă fii conștient de faptul că ai în fața ta o persoană liberă să aleagă pentru sine. Pentru că ne dorim o societate alcătuită din adulți echilibrați și independenți e nevoie să le cultivăm gândirea critică și spiritul liber și conștient. Impunându-le soluții ori manipulându-i spre adoptarea lor vom crea roboți supuși, lipsiți de inițiativă și creativitate, complet nepregătiți pentru eșec. Motivul pentru care un donator – adult caută să ofere alternative și chiar să deturneze tânărul de la propria alegere și să îi impună o alta în loc? Pentru a-l feri de eșec! Acest gest altruist ori drum pavat cu intenții bune îl împiedică pe adolescent să învețe despre faptul că a greșit și să fie educat în scopul găsirii de soluții pentru a face alegeri mai bune în viitor.

Donatorul este nevoie să aibă competențe pedagogice căci susținerea unui tânăr presupune mult tact și urmarea unor algoritmi adaptați gândirii și comportamentului adolescentin.

Dezvoltarea personală este o condiție extrem de utilă ce se impune în momentul asumării rolului de donator.

Adultul trebuie să aibă propriul echilibru și să se cunoască atât de bine încât să intre în relație având o gândire logică și o stimă de sine ridicată.

Mentorat poate face o persoană a cărei carieră este bine conturată și care se află pe culmile profesiei sale, ce are suficientă experiență pentru a împărtăși. Un donator matur se presupune că și-a construit deja un set de legi/ principii de urmat în dezvoltarea profesională și pe care le poate „înmâna” bursierului ca un cod al succesului.

Donatorul e bine să aibă o instruire temeinică căci poziția aceasta de mentor îl recomandă ca pe cineva cu educație și cultură deosebite. Tinerii bursieri sunt în căutare de modele care să le depășească ori să le completeze pe cele care le sunt oferite prin persoanele părinților ori profesorilor de la școală.

3.5. Întrebări și temeri frecvente

Va deveni relația aceasta o relație bazată doar pe sprijin financiar?

Poate deveni o astfel de relație dacă ați stabilit de la început acest lucru sau dacă cel puțin una dintre părți refuză orice fel de interacțiune.

Va stagna relația donator - bursier? Și dacă da, cum pot să o activez?

Bunul mers al relației depinde de bursier și de donator. Stagnarea unei relații reprezintă un blocaj care apare deseori în momentul în care cei doi nu mai găsesc soluții pentru rezolvarea problemelor. Consilierul psihologic sau o nouă perspectivă poate încuraja găsirea de noi soluții.

Timpul petrecut împreună cu bursierul va fi suficient pentru a-l putea îndruma?

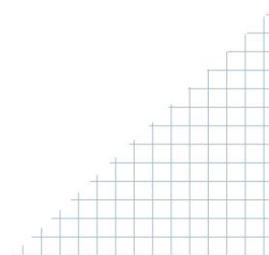
Timpul petrecut împreună nu este reglementat contractual. Prin urmare cei doi vor stabili împreună ce frecvență a întâlnirilor e convenabilă pentru fiecare în parte. Indiferent de durata întâlnirilor puteți găsi modalități de lucru astfel încât să vă concentrați asupra cel puțin unui aspect ce merită însușit ori dezvoltat. În mentorat este importantă calitatea informațiilor transmise, iar nu cantitatea lor.

Cum va primi familia bursierului ideile pe care i le voi împărtăși acestuia?

Este bine să fiți pregătiți pentru reacții dintre cele mai variate din partea familiei bursierului. De aceea vă recomandăm să interacționați cu părinții sau tutorii pentru a evita conflictele și dezacordurile ce pornesc din viziuni, valori diferite. Solicitați feed-back ori de câte ori aveți ocazia pentru a vă asigura de aprobarea părinților în ceea ce privește informațiile pe care i le transmiteți bursierului.

Ce înseamnă să am o abordare corectă în relația cu bursierul?

Abordarea corectă vizează atitudinea și comportamentul pe care le adoptați în relație. O parte dintre acestea sunt reglementate prin contract, altă parte ține de moralitatea societății în care trăim. Considerăm un comportament a fi adecvat atunci când persoana în cauză se simte confortabil manifestându-l și ceilalți nu sunt lezați în nici un fel de abordare respectivă.

*Cum îl pot ajuta pe bursier să se adapteze noului mediu?
Cum mă pot adapta eu însumi mai repede și mai ușor?*

Adaptarea la mediu este precedată de asimilarea de informații despre acel context. O dată culese și însușite informațiile urmează să ne adaptăm, adică să ne schimbăm și să ne integrăm. Aceste două etape reprezintă pașii procesului de învățare pe care orice ființă îl realizează în momentul în care se află într-un mediu nou.

Cum voi putea urmări folosirea banilor pe care îi donez?

Fundația Comunitară Iași asigură o evidență strictă a cheltuielilor prin intermediul documentelor justificative.

Cum să mă poziționez față de bursier în situația în care acesta nu își dorește să învețe de la mine?

Puteți explora pentru a identifica ce anume îl blochează pe bursier sau îi puteți respecta dorința de a vă asculta într-un mod pasiv fără a-și însuși toate informațiile pe care i le transmiteți

Care este nivelul la care mă pot implica personal? Oare ideile mele sunt suficient de valoroase astfel încât să merite a fi preluate de către bursier?

Toate ideile sunt valoroase și cu siguranță le veți aduce exact pe acelea de care bursierul are nevoie la un moment dat în dezvoltarea sa.

Cât de mult mă pot implica în viața bursierului fără ca aceasta să îl perturbe?

Există limite considerate a fi de bun-simț, însă inteligența dumneavoastră emoțională vă va indica exact când bursierul însuși transmite semnalul că ați depășit granițele spațiului și intimității sale. În egală măsură părinții lui vor putea interveni pentru a vă anunța aceasta.

Cum apreciez dacă m-am apropiat sau nu prea mult?

Fiecare ființă omenească are propriile granițe. O apropiere mare v-ar fi dumneavoastră incomodă sau bursierului, situație în care acesta se va retrage pentru a-și reasigura spațiul larg de care are nevoie.

Cum știu că m-am ridicat la nivelul așteptărilor copilului?

Autoevaluarea și evaluarea primită din partea bursierului sunt căi prin care putem aprecia dacă implicarea donatorului a corespuns așteptărilor. De asemenea, o listă a așteptărilor formulate la începutul colaborării va fi de mare ajutor pentru aprecierea relației.

Ce se întâmplă cu așteptările pe care nu le putem onora?

Este omenește să nu puteți onora toate așteptările. Concentrarea este bine să se facă asupra ceea ce e îndeplinit deja sau realizabil.

Cum gestionez relația cu familia bursierului?

Relația centrală este cea cu bursierul însuși. Depinde foarte mult și de vârsta acestuia. Cu cât mai mic este tânărul, cu atât mai dese vor fi interacțiunile cu unul dintre părinți. A fi în relație cu părinții înseamnă că împreună veți alcătui o echipă cu scopul comun de a-l sprijini pe tânăr.

Dacă mă implică prea mult, îl chem la mine acasă, vede stilul meu de viață – cum nu-i creez lui conflicte interioare?

Contează foarte mult și ce urmărești invitându-l acasă. Cu riscul de a-i crea acele conflicte interioare îți poți asuma și o intenție educativă, stimulativă în speranța că bursierul va putea visa și aspira către o viață mai bună având exemplul vieții pe care o duci tu.

Îl pot invita la mine acasă? La masă? Îi pot da cadouri, pe lângă bursă?

Pentru orice relație cu un minor ai nevoie de acordul scris al părinților. Regulile diferă de la o familie la alta și de aceea este nevoie să discuți aceste aspecte cu părinții bursierului.

Cum evit ca bursierul să nu mă perceapă ca fiind superior din cauza faptului că îi dau bani?

Începe prin a stabili cum te simți tu în relație cu el. Această poziționare va ajunge și la bursierul tău.

4. Tehnici de lucru cu bursierul

De-a lungul interacțiunii cu bursierul este nevoie să avem o serie de experiențe repetate și susținute de către ambele părți astfel încât să putem vorbi despre o relație autentică și benefică în același timp. Dincolo de relația virtuală menținută prin e-mailuri, telefoane și mesaje pe rețelele de socializare este bine să desfășurați activități care să aducă plăcere ambelor părți. Mai întâi să vă identificați hobby-uri comune, pasiuni ce merită împărtășite. Jocurile sportive ori activitățile creative sunt un bun prilej de socializare și cunoaștere reciprocă.

Vizite la locul de muncă al mentorului și chiar acțiuni de voluntariat desfășurate aici îl vor implica pe bursier mai mult în viața profesională și îl vor ajuta să fie în contact cu valorile donatorului său.

Tehnici de comunicare empatică sau nonviolentă pot fi deosebit de utile pentru apropierea față de bursier.

5. Evaluarea experienței de mentorat

La finele proiectului vei avea momentul tău de reflecție când te vei întreba, cu siguranță, dacă această experiență a fost benefică sau nu. Încă o dată vei urma cel puțin trei direcții încercând să îți răspunzi la o astfel de întrebare:

- Cum a fost pentru mine însumi ca Donator?
- Cum a fost pentru Bursier?
- Cum o apreciază comunitatea?

Toate cele trei răspunsuri sunt subiective, personale și reprezintă o perspectivă mai mult bazată pe experiențele proprii decât pe rezultate concrete și măsurabile.

Inițial, fiecare aplicant pentru fondul de burse a prezentat o descriere a modului în care va investi banii primiți cu ajutorul bursei. Aceasta este partea cuantificabilă.

Reluând lista așteptărilor enumerate la începutul proiectului vom putea afla câte dintre acestea au fost îndeplinite. Ce sentimente am trăit de-a lungul acestei relații? Ce nevoi mi-au fost îndeplinite? Ce acțiuni am întreprins și care mi-au adus satisfacții? Aș repeta această experiență? Ce aș schimba dacă ar fi să o iau de la capăt?

Mentorat pentru performanță

Proiect realizat de Fundația Comunitară Iași

cu sprijinul Willing și

cofinanțat de Primăria Municipiului Iași

FUNDAȚIA
COMUNITARĂ

Iași

Willing
Psihoterapie
& Dezvoltare Personală

Un program inițiat de

În parteneriat cu

Cu sprijinul financiar al

